

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

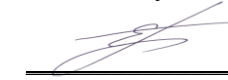
ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Є. СТРИКАЛЕНКО
" 28 " серпня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

Є.СТРИКАЛЕНКО
Протокол засідання кафедри
теорії та методики фізичної культури і спорту
ХДАЕУ
від " 28" серпня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 22 ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Менеджмент у спортивній діяльності

Спеціальність – 017 Фізична культура і спорт

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Херсон – 2025

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Історія фізичної культури та спорту
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Теорії та методики фізичної культури і спорту
Викладач	Шалар Олег Григорович (Shalar Oleh), кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та ІТ https://orcid.org/0000-0003-1866-9143
Контактна інформація	Шалар Оле Григорович 0979611062; shalaroleg1952@gmail.com;
Графік консультацій	Консультації online: Viber +30979611062, Zoom https://
Програма дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ, значення, зміст та завдання предмету. Основний термінологічний апарат та його еволюція. 2. Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві. 3. Фізична культура стародавнього світу. 4. Фізична культура епохи середньовіччя. 5. Фізична культура нового часу. 6. Особливості розвитку спорту нового часу. 7. Витоки фізичної культури в Україні. 8. Фізичні вправи в житті стародавніх слов'ян та Київської Русі 9. Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст. 10. Олімпійські ігри стародавньої Греції. 11. Спортивні споруди та причини занепаду давньогрецької олімпіади. 12. Відродження олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена. 13. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху. 14. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.
Мова викладання	українська

• **Анотація курсу**

Анотація курсу	Курс «Історія фізичної культури» – є обов'язковою базовою дисципліною у програмі навчання студентів спеціальності 017 “Фізична культура і спорт” освітнього рівня “бакалавр”. Викладається однією з перших у ВНЗ для майбутніх фахівців і логічно пов'язана з іншими дисциплінами, що вивчаються студентами: історією української державності та культури, олімпійським та професійним спортом, спортивними спорудами, теорією і методикою фізичної культури тощо.
Інформаційний пакет	На платформі Moodle за посиланням http://www.ksau.kherson.ua/files/_osv.progr/_ розміщено навчально-

дисципліни	методичний комплекс з дисципліни “Історія фізичної культури та спорту”, а саме силабус, робоча програма, план лекційних та семінарських занять та методичні рекомендації щодо їх проведення, завдання до самостійного опрацювання з методичними рекомендаціями, форма та критерії поточного та підсумкового контролю, алгоритм нарахування балів за накопичувальною системою оцінювання, список використаних джерел та інформаційних ресурсів.
-------------------	--

• **Мета та завдання курсу**

Мета викладання дисципліни	полягає в ознайомити студентів з історією фізичної культури і спорту як складової частини світової та вітчизняної культури, навчити основам самостійної роботи.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> • Сприяти процесу формування світогляду студентів – майбутніх фахівців, вихователів нової, молодшої генерації української нації, свідомого громадянина України. • Прослідкувати загальні закономірності виникнення та розвитку фізичної культури і спорту з найдавніших часів до наших днів; • Висвітлити процес розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах існування людського суспільства, з наукової точки зору; • Вивчити історію становлення й розвитку гімнастики, ігор, спорту, ідей і теорій, форм організації та методів в області фізичного виховання. • Розширити уявлення про роль і місце фізичної культури в житті сучасного суспільства.

• **Програмні компетентності та результати навчання**

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Інтегральна компетентність	ІК Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту, зокрема у сфері управління спортивними організаціями та їх підрозділами, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту та менеджменту у спортивній діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
Спеціальні (фахові)	СК 6. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв’язання існуючих проблем.

	<p>ПРН 2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.</p> <p>ПРН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення</p> <p>ПРН 12. Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.</p> <p>ПРН 20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p> <p>ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p>
--	--

• **Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми**

Рік викладання	1 рік
Семестр	1-2 семестр
Курс	I
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова
Пререквізити	Ефективне вивчення даної освітньої компоненти базується на основі отримання базових знань під час вивчення предметів "Вступ до фаху", що викладались протягом навчання на першому році навчання в ЗВО. Для якісного сприйняття матеріалу здобувачам бажано використовувати знання отримані під час власного спортивного досвіду та використовувати приклади з обраного виду спорту.
Постреквізити	Отримані, під час вивчення освітньої компоненти "Історія фізичної культури та спорту" знання необхідно використовувати під час вивчення дисциплін "Теорія та методика спортивного тренування", "Педагогічна майстерність тренера", тощо. Отримані знання дозволять здобувачу працювати фітнес-інструктором, тренером та фахівцем в галузі підготовки спортсменів в спеціалізованих спортивних закладах.

• **Обсяг курсу на поточний навчальний рік**

Кількість кредитів / годин	4 кредити / 120 годин
Лекції	28 години
Практичні / Семінарські	Семінарських - 32 години
Лабораторні	не передбачено
Самостійна робота	60 годин
Форма підсумкового контролю	Залік

• **Технічне та програмне забезпечення / обладнання**

Технічне та програмне забезпечення	Для проведення занять в дистанційному режимі застосовується мультимедійний проектор і ноутбук з використанням комп'ютерних програм Word, PowerPoint, Excel, VLS media player.
Обладнання	Теоретичні знання здобувачі отримують під час проведення онлайн занять з використання різноманітних інформаційних технологій з застосуванням комп'ютерів та інших гаджетів для якісного оволодіння програмним матеріалом. Для підвищення якості отримання знань, під час роботи в офлайн режимі.

• **Політика курсу**

Загальні вимоги	Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно з розкладом. Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно виконувати всі завдання під час лекційних та семінарських занять, брати участь в роботі різних спортивних секцій та приймати участь в усіх спортивно-масових заходах, як університетського так і обласного рівнів. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Складання всіх контрольних заходів повинно відбуватись чітко на програмою вивчення курсу на семінарських заняттях вивчення певної змістової частини та мати конкретні дедлайни. Складання теоретичних тестів та інших контрольних випробувань з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Для перескладання тестів здобувач повинен зв'язатись з викладачем і у зазначений час отримати можливість для їх виконання. Своєчасне попередження, причин запізнення в складанні підсумкових завдань не знижує загальної кількості накопичувальних балів.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять з дисципліни "Історія фізично культури та спорту" є обов'язковим. При проведенні лекційних та семінарських занять здобувач повинен чітко дотримуватись правил спілкування та роботи в онлайн режимі. Під час навчання здобувач не повинен запізнюватися на заняття. Пропущене семінарське заняття здобувач зобов'язаний опрацювати з викладачем відповідно до тематики певної змістової частини у встановлений викладачем час. Не виконанні завдання призводять до зменшення кількості накопичувальних балів та зниженню загальної оцінки за роботу протягом семестру.
Політика щодо виконання завдань	В ході виконання творчих завдань для самостійного опрацювання (реферати, повідомлення, презентації, тощо) здобувачі будують власні оригінальні міркування, створюючи власний погляд на ту чи іншу проблему. Виконання завдань під час проведення семінарських занять повинно ґрунтуватись на свідомому розумінні всіх запропонованих тем, а також їх місця в підготовці майбутнього тренера з виду спорту. Під час виконання завдань позитивно оцінюється творчий підхід до виконання та активність й якість роботи протягом семінарського заняття.
Академічна доброчесність	Виконання теоретичних завдань повинно бути цілком оригінальним. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою

анулювання зароблених балів. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять приклади можливої академічної не добросовісності. Виявлення ознак академічної не добросовісності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

• Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			л.	лаб.	сем.	СР	
Змістова частина 1 “Всесвітня історія фізичної культури і спорту”							
1	Лекція	Вступ, значення, зміст та завдання предмету. Основний термінологічний апарат та його еволюція.	2			2	1
2	Семінарське	Історія фізичної культури” як навчальна і наукова дисципліна. Структура курсу, його зв’язок з іншими предметами.			2	2	7
3	Лекція	Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.	2			2	1
4	Семінарське	Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві.			2	2	7
5	Лекція	Фізична культура стародавнього світу.	2			2	1
6	Семінарське	Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу.			2	2	7
7	Лекція	Фізична культура епохи середньовіччя.	2			2	1
8	Семінарське	Особливості німецької, шведської, французької та сокільської систем фізичного виховання.			2	2	7
9	Лекція	Фізична культура нового часу.	2			2	1

10	Семінарське	Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, жіночих, робітничих. Скаутський рух.			2	2	7
11	Лекція	Особливості розвитку спорту нового часу	2			2	1
12	Семінарське	Англійська система фізичного виховання. Діяльність Томаса Арнольда.			2	2	7
13	Лекція	Витоки фізичної культури в Україні.	2			2	1
14	Семінарське	Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту. Формування наукових основ розвитку спорту.			2	2	7
	ПК ЗЧ 1		14		14	28	56
Змістова частина 2 “Історія олімпійського і спортивного руху. Історія фізичної культури та спорту в Україні”							
15	Лекція	Фізичні вправи в житті стародавніх слов'ян та Київської Русі.	2			2	1
16	Семінарське	Значення спорту у житті античних греків. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції.			2	2	7
17	Лекція	Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.	2			2	1
18	Семінарське	Спортивні споруди Стародавньої Греції. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.			2	2	7
19	Лекція	Олімпійські ігри стародавньої Греції.	2			2	1
20	Семінарське	Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.			2	2	7
21	Лекція	Спортивні споруди та причини занепаду давньогрецької олімпіади.	2			2	1
22	Семінарське	Життя та діяльність П. де Кубертена. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення. Діяльність О.Бутовського			2	2	7

23	Лекція	Відродження олімпійських ігор сучасності.	2			2	1
24	Семінарське	Україна в міжнародному олімпійському русі. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх			2	2	7
25	Лекція	Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.	2			2	1
26	Семінарське	Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.			2	2	7
27	Лекція	Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.	2			2	1
28	Семінарське	Регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху.			2	2	7
	ПК ЗЧ 2		14		14	28	56

• **Форми і методи навчання**

Лекція	Вербальні (розповідь, пояснення та роз'яснення, аналіз та корегування) та наочні (показ навчального матеріалу у вигляді презентацій, відео роликів та навчальних фільмів) методи.
Практичні /Семінарські	Вербальні (розповідь, роз'яснення, аналіз та корегування якості виконання вправ) та наочні (показ правильності виконання, створення уявлення про виконання вправи) методи. Практичні методи спрямовані на навчання та вдосконалення техніки виконання різноманітних рухів, та практичні методи спрямовані на розвиток тих чи інших фізичних якостей.
Лабораторні	не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Словесні методи навчання: пояснення, розповідь. Проведення самостійних занять включає викладення теоретичного матеріалу з використанням наочного матеріалу з використанням мультимедійних технологій. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів

• **Система контролю та оцінювання**

Поточний контроль
Поточний контроль відбуватиметься безпосередньо на кожному лекційному та семінарському занятті у вигляді оцінки присутності на занятті, активності та інтенсивності роботи протягом заняття. Здебільшого використовується опитування та спостереження, як метод контролю. Поточний контроль дозволяє оцінити систематичність та ефективність засвоєння програмного матеріалу.
Підсумковий контроль за змістовою частиною

Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 10	Max 43	Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 7	Max 1	Max 16	Max 57	Max 100
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	------------

Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

• Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> Булатова М. М., Єрмолова В. М., Кроль І. М. Олімпійські мандри. Частина 1 : метод. посіб. / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, І. М. Кроль. К. : НОК України, 2020. 64 с. Булатова М. М., Єрмолова В. М., Кроль І. М. Олімпійські мандри. Частина 2 : метод. посіб. / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, І. М. Кроль. К. : НОК України, 2021. 64 с. Булатова М. М., Єрмолова В. М., Кроль І. М. Олімпійські мандри. Частина 3. Історія : метод. посіб. / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, І. М. Кроль. К., НОК України, 2022. 76 с. Єрмолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. Київ, 2011. 335 с. Tsos, A., & Dedeluk, N. (2022). Олімпізм в історії фізичної культури України. <i>Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society</i>, (3(59), 15–21.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> Конспект лекцій з дисципліни «Історія фізичної культури» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня спеціальності: 017 «Фізична культура і спорт» очної форми навчання / Укладач: к.т.н., професор Губарев І.В. Кам'янське, ДДТУ, 2022. 174 с. Лазоренко, С. А. Історія наукової думки у фізичній культурі [Текст] : навчально-методичний посібник / С. А. Лазоренко ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми : ФОП Цьома С. П., 2023. 262 с.

	3. Олімпійський рух: історія і сучасність [Текст] : у 2 кн. Кн. 1 / М. М. Булатова, С. Н. Бубка, В. М. Платонов ; НОК України. Київ : Перша друкарня, 2021. 640 с. : кольор. іл, фот. (в пер.)
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none">1. «Історію знаєш – перемогу здобуваєш!»: Режим доступу - http://kobza.com.ua/novyny/6071-istoriiu-znaiesh-peremohu-zdobuvaiesh.html2. онлайн журнал «Спортивний родовід»: Режим доступу - https://www.sfu.org.ua/news/zaproshuiemo-do-pereglyadu-onlayn-zhurnalusportivniy-rodovid3. http://www.olympic.webteka.com.4. http://www.noc-ukr.org/